

Snajper w leczeniu raka prostaty

Terapie celowane w urologii chociaż stosowane są od wielu lat, coraz wyraźniej zaznaczają swoją obecność w nowoczesnym leczeniu raka prostaty. W przeciwieństwie do tradycyjnych metod, takich jak radioterapia i chirurgia, często uszkadzających również zdrowe komórki, terapie celowane przypominają snajpera, który działa precyzyjnie, uderzając w określony cel.

Najbardziej ugruntowaną metodą leczenia celowanego raka prostaty jest HIFU (High Intensity Focused Ultrasound), która początkowo była wykorzystywana do leczenia łagodnego rozrostu stercza, jednak finalnie stosuje się ją coraz częściej u pacjentów z rakiem prostaty. Ogniskowanie ultradźwięków metodą HIFU w obrębie objętej nowotworem części prostaty przynosi dobre wyniki onkologiczne, przy radykalnym ograniczeniu ryzyka skutków ubocznych, które są typowe dla klasycznych form leczenia radykalnego. Takie postępowanie nazywane jest terapią celowaną. W erze powszechnej dostępności chirurgii robotycznej jasne stało się, że nie każdy pacjent wymaga operacji. Wielu z nich wystarczy leczyć miejscowo, terapią celowaną.

Celem terapii celowanej jest zniszczenie jedynie tego obszaru gruczołu krokowego, w którym znajduje się zmiana nowotworowa lub najbardziej złośliwe ognisko zmiany nowotworowej, pozostawiając resztę prostaty oraz okoliczne struktury w nienaruszonym stanie. To podejście nie jest nowe – z powodzeniem stosuje się je w leczeniu innych nowotworów.

„Terapie ogniskowe znajdują zastosowanie również w leczeniu raka piersi. Dawniej, niezależnie od stopnia zaawansowania choroby, pacjentki leczono poprzez usunięcie całego gruczołu piersiowego. Dzięki postępowi w diagnostyce oraz rozwojowi małoinwazyjnych metod obecnie częściej wykonuje się zabiegi oszczędzające, polegające na usunięciu jedynie samej zmiany nowotworowej” – wyjaśnia dr n. med. Marek Filipek, specjalista urologii i Senior Consultant w Szpitalu Carolina.

„W przeciwieństwie do wielu krajów Unii Europejskiej, gdzie śmiertelność z powodu raka prostaty maleje, w Polsce odnotowano wzrost śmiertelności o 18% w latach 2015-2020. Dlatego **ważne jest propagowanie profilaktyki zdrowotnej wśród mężczyzn i ich rodzin**. Ze względu na ryzyko trwałych okaleczających powikłań pooperacyjnych coraz częściej odchodzi się od radykalnych zabiegów na rzecz terapii celowanej. Dzięki nowoczesnym technikom obrazowania i precyzyjnej diagnostyce możliwe jest dokładne zlokalizowanie ogniska nowotworu i zastosowanie leczenia ograniczonego jedynie do chorego obszaru. Zmniejsza to bardzo znacząco ryzyko powikłań, takich jak nietrzymanie moczu czy zaburzenia erekcji” – dodaje urolog dr Stefan W. Czarniecki, FEBU, Ordynator Oddziału Urologii w Szpitalu Carolina.

Leczenie raka prostaty metodą HIFU – na czym polega?

Metoda HIFU wykorzystuje fale ultradźwiękowe do selektywnego niszczenia tkanki nowotworowej. Można porównać to do działania promieni słonecznych, które przechodzą przez szkło powiększające, skupiając się w punkcie. Doprowadza to do wzrostu temperatury, ale tylko w określonym miejscu.

„W punkcie, w którym skupiona jest fala ultradźwięków HIFU, intensywne pochląpanie fal ultradźwiękowych powoduje gwałtowny wzrost temperatury w tkance, która niszczy komórki w określonym miejscu. Dzięki precyzyjnemu ogniskowaniu punktów skupienia każdej fali możliwe jest zniszczenie tkanki (części lub nawet całego gruczołu krokowego) bez uszkodzania otaczających tkanek” – tłumaczy doktor Filipek.

- ✓ Przygotowanie do zabiegu: przed zabiegiem wykonywana jest biopsja fuzyjna prostaty, która pozwala precyzyjnie określić lokalizację ogniska nowotworowego. Dzięki połączeniu obrazów rezonansu magnetycznego (MRI) i ultrasonografii uzyskuje się trójwymiarową rekonstrukcję prostaty, umożliwiającą dokładne poznanie topografii oraz charakteru choroby, co pozwala na zaawansowane zaplanowanie leczenia.
- ✓ Zabieg: W trakcie zabiegu przez odbytnicę wprowadza się robotyczną sondę ultradźwiękową HIFU, która emituje fale skupione na obszarze zmiany nowotworowej. Cały proces jest monitorowany w czasie rzeczywistym przy użyciu obrazowania 3D USG, co pozwala urologowi śledzić granice prostaty, lokalizację guza oraz położenie okolicznych struktur anatomicznych. Pozwala to na bezpieczne oszczędzenie zwieracza cewki i pęczków naczyniowo-nerwowych. Po zaplanowaniu leczenia system robotyczny HIFU automatycznie dostarcza energię ultradźwiękową do wyznaczonych obszarów, niszcząc komórki nowotworowe, pod nadzorem lekarza.

Zalety metody HIFU

Zabieg wykonywany metodą HIFU nie wymaga nacięć skóry, jest bezkrwawy i bezbolesny, ze względu na zastosowanie znieczulenia regionalnego. Nie wymaga także promieniowania. W porównaniu do tradycyjnych radykalnych metod leczenia **HIFU wiąże się ze znacząco mniejszym ryzykiem działań niepożądanych, takich jak nietrzymanie moczu czy zaburzenia erekcji**.

Skuteczność tej formy ogniskowego leczenia raka prostaty została potwierdzona w licznych badaniach naukowych, co czyni ją wiarygodną alternatywą dla bardziej radykalnych terapii. Jej zastosowanie wymaga indywidualnej kwalifikacji.

Dodatkowym atutem jest krótki czas hospitalizacji (ok. 1-2 dni) oraz rekonwalescencja, która pozwala pacjentom wrócić do codziennej aktywności w ciągu kilku dni.

Co za 10 lat?

„Uważam, że w ciągu najbliższych 10 lat metoda HIFU będzie wiodącą technologią stosowaną w terapii celowanej raka prostaty. Z roku na rok widać wzrost zainteresowania wśród lekarzy z całej Europy, którzy szkolą się w jej zakresie. Na pewno nadal będą trwały badania nad innymi technikami ablacji, tak aby umożliwić terapię dla szerokiego grona pacjentów. Obecnie wskazaniami do leczenia raka prostaty metodą HIFU są: pacjenci, którzy nie kwalifikują się do prostatektomii radykalnej lub radioterapii, mają obawy przed radykalnym leczeniem oraz u których nastąpiły wznowy m.in. po radioterapii lub chirurgii” – podsumowuje doktor Marek Filipek.

HIFU – metoda szyta na miarę

Rozwój terapii celowanych to krok w stronę spersonalizowanej medycyny, w której leczenie dostosowuje się nie tylko do typu nowotworu, ale także do stylu życia, oczekiwań i stanu zdrowia pacjenta. **Terapie, takie jak HIFU, wpisują się w ten trend, działając jak snajper — celnie i z minimalnym ryzykiem dla otaczających zdrowych tkanek. To przykład medycyny przyszłości, która koncentruje się na potrzebach pacjenta.**

Informacje o ekspertach

Dr n. med. Marek Filipek – specjalista urolog, jest aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Urologicznego oraz Europejskiego Towarzystwa Urologicznego. Jako pierwszy polski urolog uzyskał certyfikację jako operator Ablatherm® HIFU, a także jako jedyny lekarz w Europie Środkowo-Wschodniej prowadzi szkolenia dla lekarzy i zespołów medycznych. Specjalizuje się w urologii i chirurgii ogólnej, z naciskiem na diagnostykę oraz leczenie chorób prostaty. Więcej informacji: <https://carolina.pl/zespol/dr-n-med-marek-filipek/>

Dr Stefan W. Czarniecki – specjalista urolog, FEBU, Ordynator Oddziału Urologii w Szpitalu Carolina, od ponad dekady wykonuje operacje robotyczne oraz spersonalizowane terapie celowane w leczeniu zaawansowanym ukierunkowanym na ogniska raka prostaty, korzystając z metody HIFU (high intensity focused ultrasound) oraz lasera. Od początku swojej kariery wspiera rozwój polskiej urologii, w tym metod diagnostycznych, na światowym poziomie. Uczestniczy w wielu kampaniach społecznych nt. profilaktyki raka prostaty. Więcej informacji: <https://carolina.pl/zespol/lek-stefan-w-czarniecki/>

Informacje o Szpitalach Carolina i Optimum (dawna nazwa: Carolina Medical Center)

Szpital Carolina to pierwsza w Polsce prywatna placówka medyczna specjalizująca się w leczeniu i prewencji urazów układu mięśniowo-szkieletowego. Zatrudnia m.in. specjalistów ortopedii, neurochirurgii, chirurgii dziecięcej, urologii i rehabilitacji. Zapewnia kompleksową opiekę medyczną – całodobowe ambulatorium urazowe, konsultacje specjalistyczne, diagnostykę obrazową i funkcjonalną, leczenie operacyjne i nieinwazyjne, rehabilitację, trening motoryczny. Klinika ma bardzo duże doświadczenie w medycynie sportowej – wieloletni partner medyczny Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Polskiego Baletu Narodowego. Placówka została także wybrana przez Europejską Unię Piłkarską (UEFA) do sprawowania opieki medycznej nad uczestnikami UEFA EURO 2012, a Międzynarodowa Federacja Piłkarska wyróżniła ją tytułem FIFA Medical Centre of Excellence. Szpital Carolina jest częścią Grupy LUX MED – lidera rynku prywatnych usług medycznych w Polsce. Więcej informacji o Szpitalu Carolina można znaleźć na carolina.pl.